

Catalunya Artística

BIBLIOTECA -
JOAN B. PUIG ☆

ANY III. — BARCELONA, 1.er MAIG 1902

ARTISTAS CATALANS MORTS

Núm. 98

15 céntims

EL PINTOR FRANCISCO MASRIERA

† en Barcelona el 15 de Mars passat.

(Fot. Napoleon).

Gent notable de Catalunya

EN FRANCISCO MASRIERA.

Amich Ayné:

Las circunstancias manan. Tantas obligaciones y tants compromisos han plogut sobre meu, que durant aquest any sols he pogut, á pesar dels seus prechs y 'ls meus bons desitjos, enviarli un mal dibuix sense quatre ratlloas. Avuy per fi, y fent un gran esforç, compleixo ab vosté, rendint al propi temps un tribut d'admiració y justicia al malograt pintor, al genial artista, al amich lleal y al complert cavaller. Suposo haurá endevinat que's tracta d'en Francisco Masriera, el pintor aristócrata, el retratista de damas hermosas, l'autor de las somniadoras odaliscas, dels brillants, las flors, las perlas, las sedas y 'ls topacis.

En *Paco* Masriera ha sigut tal volta 'l pintor catalá mes discutit durant la seva vida, mes ningú pot negar que 'ls seus cuadros, premiats sempre per jurats espanyols y extrangers y adquirits á bons preus, adornan avuy salons, palaus y museus, y qui vulgui possehirne algún ha de rascarse la butxaca de ferm.

En *Paco* Masriera tenia tanta convicció del seu art, y tanta fe en ell, com talent y constancia. Coneixia, comprenia y respectava toas las escolas; trobava y feya notar las cualitats més remarcables en las obras dels seus companys, y admirava als grans mestres antics y moderns, parlant sempre ab entusiasme dels Manet, Monet, Besnar, etc., etc.; sense pensar may en imitar á cap d'ells, puig ja duya prou originalitat á dins del cervell, y un sentiment ben propi á dins de l'ánima. Per aixó toas aqueixas serpetas impotentas, tots aqueixos eunuchs envejosos, copistas, verdaers micos del Art, el mossegavan plens de rabia sense ferli mal, perque 'l verí dels tontos serveix tan sols pera posarlos á n'ells mateixos en ridícol, enlayarant més y més als genis y als talents.

En *Paco* Masriera era un pintor fi, distingit, de factura franca, pulcre y brillant de color, y per demunt de toas aquestas cualitats, tenia la primera, la qu'es indispensable á tot artista: tenia personalitat. El retrato de la seva mare política y 'l de la senyora Girodié son dugas obras mestras que quedarán, y 'l retrato del

Rector de Vallfogona exposat y visible á toas horas á casa la Ciutat de Barcelona, es sense cap dupte 'l millor dels vinticinch retratos que componen la Galeria de Catalans Ilustres. Qui ho dubti (de bona fe), poch li costará pujar dugas dotzenas de grahons y fersen cárrech ab sos propis ulls. Y aixó que 'ls retratos d'home no eran pas la especialitat d'en Masriera.

Naturalment que com á pintor tenia defectes. Qui no'n té! Mes no perque las rosas tinguin espinas, deixan d'atráurens y encisarnos els seus colors y la seva fragancia. Ara, si prescindint del pintor busquém defectes en l'home, jo sols n'hi coneixia un: la seva extrema modestia.

MODEST URGELL.

A montanya

I

Assentat cama assí cama enllá sobre una pedrassa que li serveix de sella, el rústich pastor refila ab el fluiol alegres cansons, que son ben bé el ressó de la seva ánima. De tant en tant para de tocar pera enjegar algún códol á la ovella que s'esgarría de la remada.

Jo 'l contemplo y l'envejo, qu'es molt hermosa la vida del pastor. Tot l'any á montanya, sota un cel ben blau y ben pur, d'ahont deuen retallar el seu mantell las Verges. Respirant aquell ayre embaumat per las flayres dels romanins y farigolas; purificat pe'l ventijol que transporta els gèrmens d'una planta á l'altra planta. Y lliure, sense murs que l'apersonin, sense sostre que li privi el suau escalf del sol. Tancat solsament per l'horitzó; á l'esquerra, mar y cel que 's confonen, forman un cercle blavós; á la dreta, els cims nevats del Canigó besant el cel ab sa blanca cabellera. Y lluny, molt lluny de ciutat, que tan sols s'ovira allá al fons de la plana, confosa ab la calitja, qu'apar talment com si teixís un vel per amagarla.

¡Que 'm plau aqueixa vida; com l'envejo la feyna del pastor!

II

El pastor ja no toca el fluiol. Dret sobre la pedrassa té la mirada fixa cap el sot.

I leugera com una fura y ab més delit qu'una llebra, puja d'abaix el sot una donzella.

—¡Núria!—crida el pastor ab veu ferrenya.

—¡Ja pujo, Llorensó!

—¡Passa pe 'l cim d' aquest rocam, aixís!
Llamp de neu!, tens més delit qu' una cabra!

—¡Ja soch assí, ja soch assí...!—va cridant la donzella mentres tant que s' asséu molt aprop del pastor.

—Mira, Núria ¿veus aquella xaya? donchs no es pas tan lleugera com tú! ni un llop te guanya.

—Si, més suara cercant una viola que s' havia arrelat en aquell cingle d' allá abaix, m'he regirat el peu y encara 'm fá mal!...

—¡Y que n' ets de bonicoya, Núria!

—¡Quinas cosas que dius!

—Guayta aquells dos xays, com s' acostan y s' acaronan... ¿oy?

—¡Oy que sí!

—Sembla que 's diguin cosas bonicas á cau d' orella...

—¿Y que 's deuen dir?

—Y res, dòna, res, ¿qué no veus que no'n saben de parlar las bestias?

—Oh... y ¿qui sab si 'n saben?; potser es que nosaltres no las enteném...

—Y... ¿qué t' agradaría á tú que t' acaronessin?

—¡Sí que m' agradaría!—fá la Núria ab cara riallera y com iluminada per una claror misteriosa. Mes tot de prompte y com si una sombra de tristesa velés la seva mirada, afegí—més... ¿qui vols que m' acaroni?

—Oh... el teu estimat... el que t' estimi...

—¡Qué deu esser bonich estimar! ¿oy, Llorensó?

—¡Si que deu esser bonich! Els que s' estiman, s' acostan y 's diuen cosas bonicoyas á cau d' orella!... que deu esser bonich! Mes... ¿per qué no 'm miras, Núria? ¿qué no 't plau mirarme?

—Si que 'm plau!... y molt que 'm plau!

—Y donchs ¿per qué no 'm miras? Guayta aquells dos xays com s' han adormit; un ab el cap sobre l' altre... ¿qué no t' agradaria que m' hi adormís jo, ab el cap sobre ta falda... aixís?...

III

Tot un poema d' amor se descapdella en ma imaginació al contemplar la rústega parella.

¡Quinas ilusions més puras deuen germinar en el cervell d' aquell pastor! El cap sobre la

falda de la donzella, aclucant els ulls com si volgués dormir... ¡quin somni d'amor més hermos!

Goséu, goséu, parella enamorada, rústegas flors bosquetanas que conservéu la flayre ab que us embauma l' ambient de montanya; goséu aquest amor que are 's desperta en el cor que, sense vosaltres saberho, glateix empresonat en vostre pit.

¡Qué n' han d' esser d' hermosos els fruyts de vostre amor! ¡Qué n' han d' esser de bells els vostres fills!

Sapats y braus, com son els de montanya, ab las galdas caldejadas pe'l sol vivificant y pintadas d' aquest color rogench ab qu' es tenyida la terra feconda; aixís me 'ls imagino. Ferrenys, com vosaltres sou; saltayres y lleugers, botent de roca en roca, plens de bravesa...

¡Qué n' han de esser de bells els fruyts del amor vostre!...

IV

El sol se 'n va á la posta enviant son darrer bes á la rústega parella.

El cel tenyit d' una vermelló groguenca va teixint poch á poch el mantell de la nit.

Y els aucells refilant harmoniosas cantarelles cercan son niu amagat entre l' espés fullatge.

Lleugera com una geneta, sense por á las espinas que creixen entre las matas, y saltant rochs y cingles, corra esporuguida la donzella ab la temensa d' arribar tart á la Masía...

LLUIS F. BIGAS.

L'eixir del Sol

El mantell que ha cobert la nit quieta
es de sobte esquinat.

El Cel de bat á bat obra sas portas
y apareix l'Astre-Sol, l'obra mes bella d'Art.

Pausadament, pausadament
sa llum se vá veyent.... veyent.....

De Llevant á Ponent
el seu raig explendent
se vá extenent..... extenent.....

Pe'l bosch y per la prada
l'aucell cantayre
comensa sa tonada;
y emprenent el seu vol enlayre, enlayre....
escampa arreu-arreu joliu cantada.

Y'l dia que ha nascut segueix sa via
enllá d'enllá.....

Y darrera aquest dia un altre dia.....
Y'l Sol també eixirá.

E. TORRENT Y COSTA.

BELLAS ARTS

MAGDALENA. — CUADRO D'EN FRANCISCO MASRIERA (*Museu de Barcelona*)

Al gran poeta Mossen Jacinto Verdaguer

Es ell, el místich poeta que al raig del sol s'aferra,
la inspiració es sa vida, puig ell no te res seu,
sas armas gloriosas y sos escuts de guerra
son la bondat divina, éll parla per son Deu.

Com rossinyol que canta l'amor y la ventura,
sos planys refila ab joya, junyit á son destí,
del fons del cor arrenca bossins de sa ternura,
poncellas delicadas, capolls de son jardí.

Cantant sa fe redressa, sos ulls fits á la gloria
atrauhen y captivan, esclaus de sa bondat,
l'encéns boyrós l'enrotlla brodantli excelsa història,
badant sos tendres poemas, com flors en son esclat.

Un mon ideal l'admira y ab fé sos versos canta,
un mon que sent tristesa, pesar y encongiment,
que arreu lloers destria á sa memoria santa,
com pluja que devalla del ample firmament.

Miréulo, com amoixa, ab cantichs de ternura,
l'aspró de las desditxas, buydant son cor d'amor;
sagrats idols invoca y á tots consol procura,
com l'amorosa mare que adorm els fills del cor.

Ab ferm coratje lluyta per dar nous brots de vida,
humil tribut de joya contra la fúria vil,
covant, en las suas venas, la fé que á tots convida,
forjant novas brotadas com pluja per l'Abril.

Un jorn, sa inmensa gloria, negarli pretengueren,
regatejant ab méngua, el fruyts de son cervell;
burlaren sas créencias y sas virtuts vengueren,
abandonantlo prompte com desvalgut vaixell.

Y al curs de sas petxadas la terra li fallava,
l'idiota, en éll, hi veyá un nou juheu errant,
l'hostatje, 'l dret á viure l'ingrat fins li negava,
sens veure que així 'l feyan mes admirat, mes gran.

La negra febre impurá, que'l persegueix y'l vetlla,
d'injúrias y vilesas cubrirlo ha pretengut,
clavant, á dins son ánima, com puntiaguda retlla,
la fel de la calumnia brutal; mes no ha pogut.

Son cor senzill no hi lluyta ab l'odi que fermenta
al pit dels que en malhora desditxas sols li han dat,
pe'ls cor-aixúts sols prega, per élls ora y alenta
y á tots perdona y brinda son cálzer curullat.

Fugint, éll, de la gloria que'l mon vil li escatima,
al cel els ulls aixeca y alena ab dols somris;
l'aroma qu'ell enveja, la llum qu'ell tant estima
com un imán lo xucla, y'l crida 'l Paradís.

Arreu gosan sas obras d'estima, per lo bellas,
tan puras que s'hi ovira la llum del firmament,
l'inspiració en devalla brillant, com las estrelles
que'n gran conjunt s'aplegan alsantli un monument.

Aymeulo al pobre poeta que sas miserias plora,
que ab goig, rendit prodiga ramells de son róser,
tornauli, bondadosa, la pau del cor que anyora,
que un rostre d'amarguras com cel te per doser.

Tornauli, ¡oh, Deu! la vida que'ls homes li han mal-
mesa,
no feu que aixis s'estronqui la font de sa salut,
donauli bella prova de vostra gentilesa,
que prou que l'ha soferta la negra ingratitude.

¡El bálsam per sa penas!; per l'ánima entristida
el néctar que li exhali las fibras del amor;
l'arrull dels que'l ben ayman, no ha de fallarli en vida,
qu'éll es pau y grandesa, talént, dolsura y cor.

JOSEPH ARAGONÉS Y XELMA.

15 Abril 1902

Aclaracions y justificaciones

Á D. EMLI TINTORER

Vosté desitja que no surti d' entre 'ls dos la cosa? Me 'n alegro. D' altra manera no podría dirli lo que m' ha sugerit la seva carta, sense ruborissarme... per vosté.

Y avans que tot, dech confessarli que m' he equivocat. No respecte á lo que deya en ma primera carta, sino pe'l que toca á n' el concepte que intelectual y moralment vosté 'm mereixia y que la seva resposta desentonada ha vingut á tirar per terra. Si 'l conegués personalment, potsar el seu temperament m' explicaria l' andanada que sense motiu me dedica: ara no vull explicármela, perque hauria d' esser molt dur per vosté, y, per lo que veig, té la pell molt delicada.

Aquesta sensibilitat,—casi diré malaltissa,—deu haver sigut precisament la que li ha fet pendre per un atach, lo qu' eran sols respectuosas observacions, de qui creya caminar cap al mateix sí que vostés. Que vosté hi ha vist l' intenció de ferirlos, res ho demostra com el tó de la seva carta, bon xich faltat de cortesia, per no dir altra cosa; y sense encomanarse á Deu ni al diable, ha prés la ploma, pera posar las peras á cuarto al atremit que gosava duptar de l' infalible acert de vostés, *in omnia rebus*.

¿Es que vostés volen esser sols á salvar l' Espanya, y están gelosos del seu ideal, fins á convertirlo en migrada aspiració, usufruyt de la camada d' una botigueta? Si es aixís, bon profit els fassi. Pero díguintha clar y net y no 'ns exposarém á gratcient á una rebufada, els que, carregats de bonas intencions, desitjém portar el nostre modest concurs á la obra comú.

Y aném al grá.

Vosté díu que li agrada molt l' estudi del

senyor Pujulá,—ningú li ha dit que no m'agrada:—pero aixó no prova que compleixi ab l'objecte que 's proposavan. Y menos ho prova encara, la definició que vosté dona, per ilustrarme y convéncem, del concepte,—vulgarisació. Lo que vosté diu, no més demostra qu' es vosté, qui *no s' ha fet ben bé carrech de lo que vol dir vulgarisar una doctrina*. Vulgarisar, es exposar, condensantho, en *forma clara y senzilla, al alcans de totas las inteligéncias*, alló que per esser massa enlayrat, ó de dimensións crescudas, penetraría ab dificultat en la massa del poble.

¿Compleix ab aquest precepte, l' estudi de que 's tracta? Ho nego en absolut.

L' exposició condensada hi es; cal fer justicia: pero hi falta claretat y sobre tot senzillesa. L' istil es recargoladís, carregat d' imatjes, sense la concició, absolutament necessaria, perque l' idea fereixi directament y sense destorbs, els cervells de menos cultura.

Y no confongui ara, cultura ab inteligencia. El poble es inteligent.—¿quí ho dupta?— més si li donan un llibre rublert d' ideas, pero farcit de fullaraca literaria, que ab el pretext d' adornarlas, las enfosqueixin, li caurá de las mans, perque fatigará la seva atenció, obligantlo á endevinar penosament, lo que la manca de cultura literaria, no li deixa més qu' entreveure.

Pot treures,—de tot lo qa' ara y en la meva carta anterior exposava,—la consecuencia de que demani pera el poble un llibre *xavacá*, com diu vosté?

En aquest cas, convingui en que els treballs d' en Pí y Margall, son de lo més xavacá que s' ha escrit, perque posseheixen fins al extrém las cualitats de que li parlava: istil concís, claretat d' expressió y senzillés de forma.

Vosté diu «que 'l llenguatge d' un filosofh, »encara que hagi passat pe 'l cedás d' un »mentarista, no pot pas esser el mateix que 's »parla en cualsevol taula de café.» Y jo li dich, que, ó be vosté no ha llegit l' obra d' en Pí, ó be, per orgull de no volguer donar el bras á torce, cau en afirmacións complertament equivocadas.

Sense volguer dir, que 'l llenguatge del nostre malaguanyat mestre, sigui de taula de café, ni molt menos, se distingeix per l' ausencia absoluta d' aquellas entrinquilladas fórmulas, que fan de molts llibres de filosofía, geroglí-

fichs, impossibles de compendre, pe'ls que no están en el secret. Además, l' obra d' en Pí, es tan llógica, el valor de las paraulas es tan precís, sense havernhi may cap de baldera, que l' idea ressurta clara, resplandenta, ficantse en els esprits mal que no vulgan.

Tant es aixís, que llegint moltas vegadas á gent treballadora, sense cap classe de cultura, sapiguent ab prous feynas de llegir, ja trossos de *Las Nacionalitats*, ó *Las Lluytas dels nostres dias* ó be articles del *Nou Régimen*, s' havían tant identificat al acabar, ab lo qu' escoltavan, que molts creyan de bona fé haver pensat avans lo que 'l mestre deya. Aquesta observació no l' he feta jo sol; d' altres admiradors d' en Pí, també l' han rucullida.

Y ara vegi vosté 'l contrassentit en que han caygut, al volguer escampar l' obra d' en Pí, ab un trevall molt més complicat y fosch, que lo mateix que pretenen vulgarisar. No es vritat que fa riure?

Pero encara fa riure més l' afirmació de que tinch un concepte bon xich equivocacat del poble catalá. Precisament perque 'l conéch, perque estich en continuada relació ab ell desde que soch al mon, es que li dich que vostés han agafat mal viarany per anar ahont se proposan.

Si en comptes d' estarse reclosos en un cercol més ó menos intelectual, pero estret, s' hi possessin en comunicació ab el poble, compendrían la seva ánima, y sabrían com se li ha de parlar perque escolti y aprofiti, las ensenyansas que se li donan. Avuy, ja poden sorollarse, ja! Tota la seva bellugadissa, es feyna perduda. La massa 'ls hi será indiferenta, perque no l' han estudiada, ni la comprenen.

Jo, com vosté, créch que 'l *poble catalá qu' admirava á n' en Pí*, pot compendre las sevas obras capdals;—per que, sino, l' admiraría?— Pero aixó no demostra que 'l llibre d' en Pujulá, respongui perfectament al fi que 's perseguía, per lo qu' he dit avans.

Y després; suposo que vostés no 's proposavan convence als admiradors d' en Pí. Ahont quedaría allavors el treball de vulgarisació, de que 's tractava? A n' aquells, el llibre del senyor Pujulá, no ha d' ensenyárloshi res. A l' altra part de poble, la més numerosa desgraciadament, no li será de cap profit, per las rahons exposadas y que no crech necessari repetir.

BELLAS ARTS

LA PROMETENSA. — CUADRO D'EN FRANCISCO MASRIERA

Crech qu' hauria sigut més práctic y útil donar á coneixe treballs y articles periodístichs del mestre mort, no perque las sevas obras de més volúm el poble no puga capirlas, sino per la senzilla rahó de que aquestas ja están editadas, y aquells no.

Y ara permetim que rectificui 'l concepte que te vosté dels treballs de periódich d' en Pi, concepte que 'm fa creure que no 'ls ha llegit y 'n parla d' esma. Vosté 'ls considera «grans »per esser de qui eran, pero relativament pe- »tits, per esser periodístichs y... circumstan- »cials.»

Y vosté 's diu admirador del gran home? Es dir que vosté 'l te per un periodista de circumstancies, qu' escriu per' omplenar paper, aprofitant las trapasseries de la vida vulgar? Donchs sápigá qu' en Pi, honrat ab tot, no agafava la ploma mes que cuan tenia una vritat per donar á coneixe, y entengui que molts d' aquells articles *de circumstancies*, tenen tan capdal importancia com las *Nacionalitats* mateixas, sino aislats, vistos en conjunt. Llegeixi 'ls que li citava en la meva carta, y al veure la seva trascendencia, cambiará en absolut de criteri.

Vosté no creu ab en *Piula*. Fill, no sé que dirli. Si 'l conegués tan íntimament com jo, potser qu' hi creuria. A mí 'm toca de massa aprop, perque las rahons que vosté 'm dona, m' en puguin fer duptar. Si *piula* y no *xiula*, no es per falta de ganas, estíguin convensut, sino per mancarli *buf*: traduhéixiho á n' el llenguatge vulgar, com millor li sembli.

Pero aquesta manca de... *buf*, no es una rahó per no acceptar la seva idea,—sobre tot trobantla admirable com diu vosté;—perque 'l que no mes te ideas, sense medis per realisarlas, ja fa prou donant lo que te.

Mes: crech que vostés,—sense parlar de tots els devots del gran home,—devían acullirla ab entussiasme l' idea d' en *Piula* y ajudar ab totas las sevas forsas á que 's dugués á la práctica, fins per propia conveniencia. No fos qu' algún mal intencionat suposés, que tot lo qu' han dit fins ara, sols tenia per objecte assolir un fi polítich immediat, ó donarse llustre, explotant la memoria del mort ilustre.

He fet un esfors pera no descendir á n' alló del *fogó* y l' *ayguera*, ab que vosté m' obsequia. El contagi era perillós, pero ab bona voluntat se surt de tot.

J. PONS Y PAGÉS.

Avinyonet de P' Ampordá. Abril, 1902.

¡Desperta, poble!

En la torrada arena sanguinosa
engrapa el gladiador nirviosament
el temble trident,
y abrahamatse al vensut li enfonsa y gosa,
gosa bestialment.....
Triomfa el Paganisme.

¡Qu'explendent
l'espectacle del Circol... Com llubeixen
sas galas, sas veus joves y frescals
las púdicas Vestals
que aytal barbrisme ignominiós fruheixen
y al vencedor de ferro y de grapada ardida
á sanch freda aplaudeixen!...

¡El vensut revolcantse pert la vida!

¡Oh costums d'aquells pobles
barbres! la sed de sanch que 'ls feya innobles
per mes que la supérbia 'ls engrandia,
com la llopa romana devoraba
famolenca y terrible cada día
els fruyts del Paganisme que la criaba....

Y aquells temps han passat.

Sembla que 'ls guias
del Progrés y la forsa de la Ideya
han fet minvar la infamia que s'hi veyá
en las costums del poble d'aquells días...
Mes, el poble ha hereditat aquells ressavis
oh, miserable herencial...
Els nets han volgut fer honor als avis,
á aquells avis viciosos, qu'entre broma
emborratxats de sanch, borts de conciencia
aixecaren la burdallera Roma
fins al sóli mes alt dels mes alts pobles...
¡No n'eran pas de nobles!

Passaren ja per sort; y glória fora
que'l salvatjisme d'ells hagués passat...
Per desgracia fatal aquesta es l'hora
en que 'l poble segueix tan ubriagat
ab la sanch qu'es vessada en las arenas,
no d'un Circo romá, d'un poble brau
que desitja minvar sos dols y penas
y'l crit d'odi confon ab el de paul...

Ab, poble, si volguessis
com encara't podrias redimir!
Si'ls malfets confessessis,
aquells malfets que vas cometre ahir
comportant, ben conscient, que la rodona
del vici repugnant ens encerclés
y que dins de la egrégia Barcelona
en lloch d'un sol, dos Circos hi aixequés
una rassa que't vén cada jorn mes!

Poble, de tu als romans
no hi va gran diferencia,
has heretat la crueltat d'avans,
t'has deixat infiltrar en la conciencia
las costums de la llopa... y la influencia
de las Vestals superbas, incitants.

Has deixat fer, has tolerat
 que'l padró d'ignominia anés alsantse,
 y en lloch de protestar l'has confortat
 mentre'l desitj de sanch, recargolantse
 dintre ton seny, t'ha ben emborratxat.
 Ja no cridas, ab forsa, compadit
 de la sanch ignocenta qu'es vessada:
 ara cridas ab infamant delit
 si no veus una bestia destripada,
 ara llensas rugint, salvatge, 'l crit
 d'una xurma ignorant y despiadada.

Ton desitj depravat
 s'assembla al dels etiopes y romans
 qu'emborratxats al Circo's coltellavan;
 mes son afany havém ja perdonat,
 ells eran inconscients, y eran pagans,
 la doctrina de Cristo no adoravan...
 Els culpables avuy son els que adoran
 encara las costum de salvatjisme
 y s'afanyan, s'encenen y s'arboran
 pera fruhir vejent matá!

El cinisme

es ara imperdonable... La vilesa
 del home d' avuy dia
 (que morir á sos fills fins deixaria
 per' anar al torin) está ja extesa
 d' aytal manera que conclou las faltas
 del mon d'avuy, y fa enrogir las galtas!

Cridém, cridém els que tenim encara
 el seny ben clar y el cor ben robustit:
 —No volém aguantá ab rojó á la cara
 l'espectacle que al poble te embrutit;
 no volém que la sanch del home 's vessi,
 no volém que se'ns befi pe'l que fém,
 no volém que á aquest poble se li endressi
 l'estigma del afront que condempnám.—

Xurriacada als pagans; fora lo innoble,
 destruimlo lo glavi dels romans,
 que ni 'n quedí el resarne á'n aquest poble.

¡No'n som pas d'aquells avis infamants...
 som de rassa mes noble,
 som catalans!

PERE D'ARBUÉS

la suscripció pera 'l monument al Dr. Robert

y nostra suscripció pera 'l d'en Frederich Soler

La memoria del inolidable patrici Dr. Robert, ja l'
 hem honrada—aixís ens ho sembla—publicant ab mo-
 tíu de la seva mort un número enter exclusivament
 dedicat al sabi metje. Y encara la honraríam més y
 de molt bona gana, obrint una suscripció en nostras
 columnas pe'l monument que tracta d'aixecarli Bar-
 celona ...

Pero no ho fém per una poderosa rahó. Tenim ober-
 ta en aquest mateix periódich una suscripció—desde
 'l Juliol del any 1900—destinada á engrossir las canti-
 tats recaudadas pera alsar el monument á 'n en Fre-
 derich Soler (Serafi Pitarra), y, vergonya fá el dirho!
 ab prop de dos anys sols hem pogut recullir ¡35 pes-
 setas!... ¡set duros justós, senyors!

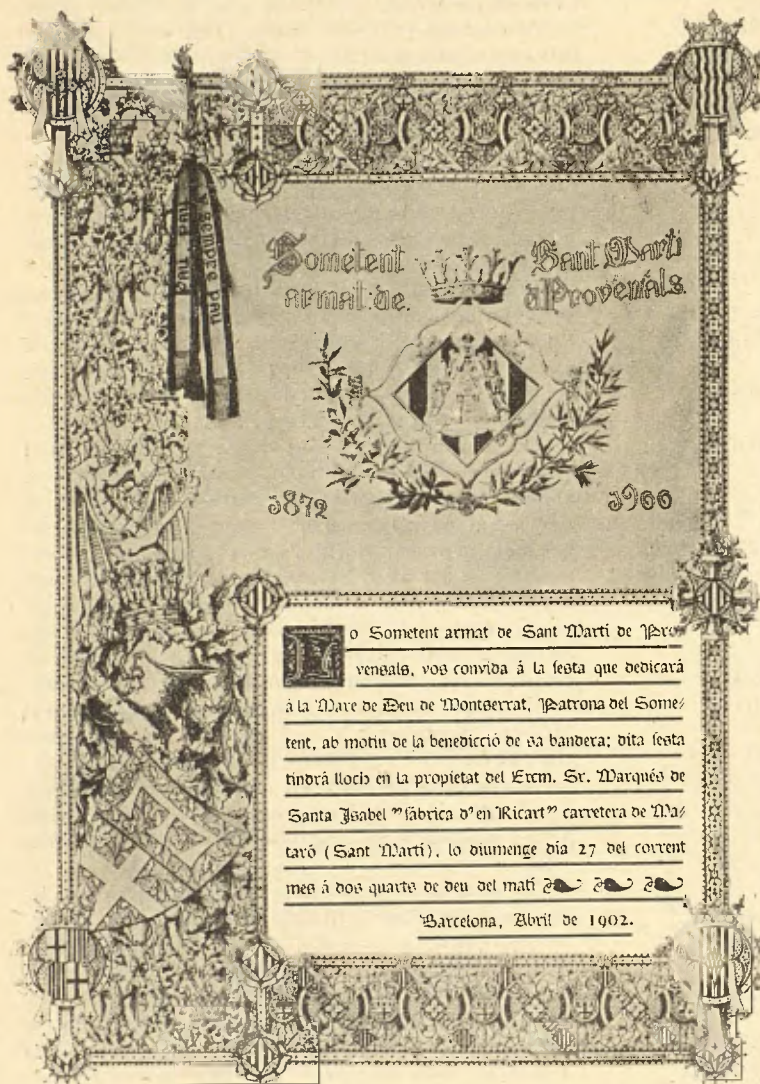
Aquesta suscripció á la bona memoria del immortal
 fundador y conreuhador del Teatro Catalá, bressol del
 gran exercit de autors de la nostra terra, la volém
 portar á terme, y per xó trobém que seria ridícol obrir
 una nova suscripció tenin'ne un' altra de pendent.

Nosaltres som, potser, dels que ab més entussiasme y
 ver amor dedicárem nostres elogis al may prou plorat
 Robert, al morirse; procurárem que en el número á
 que 'ns referím (17 del mes passat, n.º 96), hi constes-
 sin el parers sobre 'l sabi doctor, de distintas perso-
 nalitats en lletras, ciencia y política de Catalunya, y
 tot aixó bé significa estimar molt al mort ilustre, tant
 com en vida l' havíam estimat; pero també estimavam
 al més fecond de nostres dramaturgs en Frederich
 Soler, y al obrir, fá prop de dos anys, la suscripció de
 que més amunt parlém, ab l' intenció de poguer coope-
 rar, encara que ab debils esforços, á la prompte reali-
 sació de alsarli el monument, may podíam sospitar
 que la indiferencia dels que han d' agraahirli la creació
 de nostre Teatro propi, pogués arriar al extrém de
 deixar la dita suscripció encallada en una quantitat
 irrisória, que vé á esser aixís com un despreci al geni
 del gran dramaturg. Y aixó que pera que poguessin
 contribuirhi, ríchs y pobres, es dir totas las classes
 socials de Catalunya que en vida admiravam el geni
 d' en Soler, ja marcárem com á máxim de quantitat
 pera 'l monument, la despreciable suma de... una pes-
 seta!

Ara 'ns trobém en un compromís per culpa de la in-
 diferencia dels que 's titulan admiradors dels homes
 de talent; ara, es natural, hem de dirigir tots nostres
 esforços á fer créixer els ingresos pera 'l monument á
 Frederich Soler, ja que ab tant entussiasme obrírem
 la suscripció en Juliol de 1900; ara no podém desaten-
 dre la memoria del fundador del Teatro Catalá per
 dedicarnos á fer prosperar ab nostre pobre concurs
 el monument del anyorat Robert. Si á nostra primera
 suscripció s' hagués respost com corresponia, si ha-
 guessim vist que l' entussiasme venia á engrossir las
 sumas pera 'l monument á 'n en Pitarra, avuy l' hau-
 ríam tancada la suscripció aquella, ben contents de
 poguer oferir á la Comissió Executiva de son monu-
 ment una quantitat respectable que no 'ns hagués fet
 vergonya entregar, com ens passará el dia que 'ns de-
 cidim á dir al Alcalde, com á President qu' es de la
 Comissió:—Senyor Amat, no rigui, aquí li portém 35
 pessetas, import d'una suscripció de CATALUNYA ARTÍS-
 TICA, que ja fá dos anys que dura....

Avuy, donchs, ab tot el sentiment de la nostra ánima,
 per las rahons que exposém y per la por que 'ns fá un
 nou fracás, no 's determiném á obrir la suscripció pera
 'l monument á 'n en Robert, com seria 'l nostre gust
 ferho, pero ja se 'n fará cárrech tothom, y en particu-
 lar la "Lliga Regionalista" y 'ls demés companys en
 la premsa, pera quinas entitats més que pe 'ls indife-
 rents hem escrit las presents ratllas.

La festa del Somatent de Sant Martí de Provensals

Facsimil de la invitació al acte oficial en la que hi destaca la bandera del Somatent, executada per l'arquitecte en Jaume Bayó.

Hi ha festes que deixan un recort durader y en aquest cas s'hi troba la celebrada diumenge passat pe'l Somatent armat de Sant Martí de Provensals ab motiu de festejar á sa patrona la Verge de Montserrat y benehir la nova bandera. Veritablement resultà espléndida, solemne, imponent.

Era hermós veure 'ls 400 homes de que's compón el Somatent, pertanyents á totes las classes socials, y entre ells el notable mestre Enrich Granados, formats en duas fileras, ab l'arma al brás com un exércit boer!... sobretot lo que més hermozejava el cuadro, á plé sol, entre follatges y gallarets, escuts y banderas catalanas, era la unió, la fraternitat que regnava en tot, com volguent fer honor al lema del Somatent: "Pau, pau y sempre pau".

Prop de las deu serian cuan se celebrá una missa de campanya en un altar al ayre lliure, hermosament decorat baix disseny del distingit arquitecte de S. Martí

en Jaume Bayó, també individu del Somatent. Després, el senyor Bisbe de Solsona benehí la nova bandera de la institució als acorts d'una música y entre l'entusiasme de tots els circumstants, qu'entre el Somatent de S. Martí, comissions dels de Sans, Sant Andreu y algun'altra població, convidats particulars, premsa invitada al acte y autoritats, no baixarian de 3.000 personas.

Acabat l'acte, el general inspector dels Somatents de Catalunya, senyor Ruíz Rañoy, passá revista al de Sant Martí que desfilá garbosament al só d'una banda militar. Després s'engagaren mes de 500 coloms missatgers, y per 'llá á las dugas de la tarde se celebrá un gran dinar dintre d'un bosquet encisador, atapatit de sombras verdejantas, al que hi assistiren el Sr. Bisbe de Solsona, el Governador Civil, el President de la Diputació, el general Ruíz Rañoy, el senyor Güell y Bacigalupi, el Vicari general, els regidors Srs. Cambó y Borrull y moltas altras personas que sentim no recordar; també hi estavan invitats els periódichs *La Veu*, *El Noticiero*, *El Liberal*, *Album Salon*, y *CATALUNYA ARTÍSTICA*.

A l'hora dels brindis parlaren el general inspector dels Somatents Sr. Ruíz Rañoy, el Governador Sr. Manzano, el Bisbe de Solsona doctor Benlloch, y el regidor Sr. Cambó en tons molt encoratjadors y entusiástichs respecte al Somatent. El senyor Bisbe, en son brindis, per cert molt enlayrat de conceptes, entrá en consideracions ben falagueras pera la pau y la unió de tots; s'extengué en hermosas predicacions de concordia, de amor á la patria, d'estimació al progrés y brillants párrafos plens de poesia y vritat que captivaren á tothom. Tots els que tinguerem el goig de escoltarlo admiravam el talent y la facilitat de paraula del jove é ilustrat Bisbe de Solsona.

Seguidament el Sr. Cambó, en catalá, dirigí la paraula als individus del Somatent, excitantlos á fixarse en lo qu' es la institució, una verdadera germanor del pobre y del rich pera garantir la tranquilat del poble, cosa que en altres punts no ho comprenen ó no ho volen compendre. El Somatent—digué— es una encarnació del esperit democrátich de Catalunya, una salvaguardia del ordre y de l'unió de classes.

Tots el brindis varen esser rebuts ab entusiasme, pero 'l que mes vá entrar als cors y 'ls feren batre fou el del Bisbe de Solsona y las paraulas de nostre amic Cambó.

Pera acabar sols ens resta enviar nostra mes franca enhorabona als iniciadors y organiadors de la festa, especialment al advocat en Joan Buxó; festa, que recordarém sempre ab gust els que hi assistirem.

Academia d'Hygiene de Catalunya

Aquesta entitat desitjant honrar la memoria de son respectable soci honorari, l' eminent patrici doctor D. Bartomeu Robert, acordá dedicarli una solemne sessió necrológica, la cual se celebrá diumenge, en el Saló de la Regent, del Palau de Bellas Arts, á quin acte foren galantment invitats.

En l'estrado hi havia un bonich retrato del ilustre finat, voltat d'una gran glassa negra.

Ocupá la presidencia l' doctor Don Jaume Queraltó, president de l' Academia, tenint á sa dreta al doctor Martínez Vargas, representant de la Real Academia de Medicina y Cirugía, y á l'esquerra al doctor Nogué, del Cos Médich Municipal.

Ocupavan lloch de preferencia D. Lluís Durán y Ventosa, en representació de la Lliga Regionalista; D. Joan Ventura, de l' Agrupació Escolar Catalanista; el Sr. Grau, de la "Universitat Catalana"; el doctor Moragas, del Institut Médich Farmacéutich; don Joseph Crusat y Planas, de la "Societat Barcelonina d'Amichs de l'Instrucció", y el Sr. Miró, del "Centre Escolar Catalanista". També hi estavan representats els periódichs *La Veu de Catalunya*, *El Noticiero Universal* y *CATALUNYA ARTÍSTICA*.

Oberta la sessió pe l' doctor Queraltó, el secretari, Dr. Segalá y Estalella, llegí una elocuent Memoria ressenyant els acorts referents al acte.

El Dr. D. Eduard Xalabarder descrigué la gran figura del malaguanyat doctor Robert com á metje, demostrant que 'ls coneixements científichs de tan ilustre catedrátich tenían un sagell propi, y 'ls compará als raigs del sol qu' atravesant una gota d' aygua 's descompón en els colors del prisma.

El Dr. D. Joseph Fontbona, presentá al doctor Robert com á catedrátich oficial y com á mestre que fou per voluntat de sos deixebles; recordá ensemps sa acometivitat al Congrés dels diputats en defensa de la autonomia universitaria baix el punt de vista científich, y acabá son magistral treball manifestant que ja es hora de que fem justicia al astre que acaba de desaparèixer del firmament de nostre poble, deixant en son pas una argentina estela lluminosa, y que en el fons de nostres cors debem aixecar un monument al mestre tan sabi com estimat, contemplant admirats el símbol que deu encoratjarnos en be de la humanitat y de la patria catalana.

Per últim, el Dr. Queraltó estudiá al doctor Robert com á sociólech. Si notables son els discursos dels doctors Xalabarder y Fontbona, més ho es, si cap el que llegí l' Dr. Queraltó, del que desitjaríam donarne á conèixer alguns fragments, que no fém per faltarnos espay, pero 'n reproduhirém el final, que diu: "¡Oh Catalunya, patria nostra, mare d' héroes, terra de titáns; treballa, feste forta y enláyrat, que tas gestas gloriosas se renovin, que ton nom immortal respandeixi, que en ton si s' ajuntin totes las ciencias y las arts, tots els progressos, tot lo bo, lo bell, lo gran, lo just!"

Al acabar son bonich parlament el Dr. Queraltó, doná las més corals mercés á las entitats representadas, á la premsa que respongué á la invitació y á la

numerosa y selecta concurrencia qu' omplía de gom á gom l' espayós saló del Palau.

Tots els que parlaren foren xardorosament aplaudits y coralment felicitats.

Acabat l'acte, el representant de l' autoritat gubernativa, creyent qu' en el discurs del Dr. Queraltó hi ha algunas frases relliscosas, demaná al interessat que li fes entrega del original, pera sometrel al examen de son quefe. Accedí l' Dr. Queraltó, y las cuartillas passaren desseguida á mans del Gobernador civil, qui las ha fet traduhir al castellá, pera poder millor apreciar els conceptes qu' aquell treball conté.

De debó ens alegrarém de que per tal motiu el doctor Queraltó no sofreixi cap entrebanch.—C.

Las violetas d' Amelia

La divina Amelia, la de rinxos d'or
per sa gentilesa reyna del amor
dintre son palau
donará un sarau
la divina Amelia, la de rinxos d'or.

Las paredes humidas no resonarán,
qu'empolvats tapisos las adornarán,
y l' sostre ennegrit
de claror vestit
s'extremirá alegre cuan vagin ballant.

La divina Amelia nú l' pit mostrará
que en presó de seda frisós saltará
y'ls músichs tocant
anirán trenant
dolsas melodías que l' vent s'endurá.

Els seus contertulis sérios y polits,
li dirán finesas y mots atrevits,
y ella sempre rient
girará amatent
son cap plé de rinxos, als miralls brunyits.

Y las violetas que demunt son cor
portará n'Amelia, la de rinxos d'or,
anirán cayent
y ella sempre rient
seguirá aclamada reyna del amor!

LLUIS G. ALMERICH.

Bibliografía

LIBRES Y PERIÓDICHS REBUTS EN AQUESTA REDACCIÓ.

EN MISERIA.—*Poema per Apeles Mestres, ab ilustracions ornamentals del autor.*—Una pesseta.

Cuaranta vuyt planas te'l nou llibre del eminent poeta.... cuaranta vuyt planas que's llegeixen d'una sola tirada, ab veritable fruhició, y que un no voldría may girar el darrer full, tal es l'arrobament que cau.

san la delicadesa de descripció en aquest llibre expressada, las deliciosas cadencias que s'hi troban, la elegancia que un hi apren, els senzills y delicats pensaments que hi traslluen, en fí, la delectansa que causa la lectura total del poemeta, tot ell un enfilall de filigranas.

La síntesis es altament consoladora, la significancia del tipo d'*En Miseria*, dona aixís com una alenada fresca de llibertat qu'encanta y subjuga. El pobre miserable "buyt de sarró pero orgullós de viure" cuan "exclama ab una franca riallada: ¡Si la vida es el tot!" la dona á comprendre bé prou aquesta síntesis... La llibertat del home, per infelís que hi siga dintre de la mateixa llibertat, val molt mes que la esclavitut dauçada, y el *Miseria* del poema del gran Apeles, no se'n sent pas enamorat del or que vol conquistarlo á cambi de la exposició de sa vida. El pobre també s'hi mira á entregar la máquina respiratoria per la grandesa; tothom vol conservar-la y per xó es que pe'l mon n'hi veyém tants de *Miserias* ben contents de passar penas pe'l goig de viurer "trepitjant al etzar terras y terras—y anar sens saber hont".

La presentació que l'autor ens fá del seu protagonista, produheix un efecte hermós, tant per la forma nova com per l'acert en la descripció del tipo en pocas ratllas:

La ossada á flor de pell, las carns xucladas
per mestrals y garbins y soleyadas,

Pull viu y el peu sangnós;
sens altre bé que la ilusió que's forja,
sens altre amich que la esllanguida alforja
y 'l vell garrot nuós;

per camins y poblats, per plans y serras,
trepitjant al etzar terras y terras
y anant sens saber hont,

vivint del rosegall que tothom deixa,
qu'apayvaga la fam pero no engreixa,
vá en *Miseria* pe'l món.

Douchs aquest tipo tan indigent, que viu per miracle, que no es res, que no te hont caure mort, com se diu vulgarment, y que sembla que hauria d'exposarse á obtindre una vida de gran senyor com li brindan, á cambi de jugar-se la pell com, per orgull, han fet guerrers de gran prossapia; aquest miserable s'hi pensa molt avans d'arriscarshi, y acaba al últim per abandonar la magnificencia plena de perills per la pobresa tranquila, encara que accidentada...

L'esperit de llibertat en lluyta oberta ab la magnificencia posada á preu d'una vida; l'esperit de llibertat desdenyant l'amor que vol esclavizarlo ab son capritxo... Es hermós, es consolador per l'home... Tandebó n'hi haguessin molts de *Miserias* que no's deixessin doblegar per l'amor ni sugestionar pe'l brill de la opulencia. Millor aniria el mon, atapahit desgraciadament d'esclaus d'una cosa y de l'altra...

Cal llegir aquest darrer llibre del genial Apeles Mestres pera ferse idólatra de la poesia: de la poesia senzilla y elegant, sense retóricas enfarfallagosas. ¡Aquesta es la poesia gran y dificultosa pera alguns que la trobaran facil porque la llegiran escrita, y poch enlayrada porque la veuran gens rimbombant, sense aquells conceptes altissonants que de massa

que volen serho resultan carrinclons, cursis, com las senyoretas de classes passivas!...

La poesia d'*En Miseria* es la poesia de l'Apeles Mestres, y la poesia del'Apeles es la poesia mes estimada.

A.

LOS PARIAS.—Per Máxim Gorki.—Edició Lezcano y Companyia.—Barcelona.

Se tracta d'una collecció de noveletas curtas que forman un conjunt forsa interessant; son escenas de la vida real hermosament descritas; els assumptos no son pas complicats y aquesta mateixa senzillesa es captivadora.

En *Los Parias*, s'hi reflexan ab tota la riquesa de detalls unicament sapiguts fer sobressortir per plomas expertas, els vicis de las classes infimas en quin fons no deixan de subsistirhi, latents, algúns gèrmens de virtut.

L'autor d'aquest llibre, el genial rus Gorki, es un dels escriptors joves que ab mes talent ha sapigut tractar lo que s'entén per cuento llarch en la preceptiva moderna.

¡PECADORAS?—Per J. F. Lujan.—Edició Lezcano y Companyia.—Barcelona.

Un'altra obra d'estudi, pero á la manera de fer la novela del dia; s'estudia, la vida, el mon, la existencia humana, colocant als personatjes en el propi medi ambient y fentlos bategar com bategan tots els sers, á impuls de la sanch y dels nirvis, sense oblidar que hi ha en ells l'ánima.

¡PECADORAS? no está tractada carrinclonament com acostuman á ferho alguns autors de noveletas insustanciais quins tituls sugestius responen perfectament al contingut descocat é immoral de l'obra. Del senyor Lujan no se'n podia esperar altra cosa, puig son doble caràcter de novelista y crítich l'obliga á tractar ab bon xich de coneixement y pulcritud els assumptos que vulga desenrotllar.

TALEGAS Y PERGAMINOS.—Per Juli Sandeau.—Edició Lezcano y Companyia.—Barcelona.

El renóm del escriptor francés Jules Sandeau es bona garantia de que l'obra pot acceptarse sense prevenció, puig com en la immensa majoria d'ell, hi campeja el bon estil y s'hi troba l'interés.

Se tracta en *Talegas y Pergaminos* de posar en ridícol al noble degenerat y al orgullós burgés, pero lo que sobressurt del llibre es la pintura que fa l'autor—caricaturisantlo—d'un socialista que tan bon punt s'enriqueix, oblida sas teorías d'*iguallat y fraternitat*... No sabém si tots procedirian de la mateixa manera; creyém que nó, perquè també hi ha conviccions ben arreladas; pero creyém també que serian molts els que imitarien el retrato del socialista d'en Sandeau.

MALDITAS SEAN LAS MUJERES.—Per Ibo Alfaro.—Edició Lezcano y Companyia.—Barcelona.

Aquesta obra perteneix de plé á la escola romántica, y dintre de ella es ben recomenable.

REGLAS PRÁCTICAS D' ESCRITURA CATALANA.—*Per Rafael Monjo y Segura.*

Es un fascicle que 's recomana per sa utilitat. Veritablement hi mancan avuy personas que 's dediquin á fer ben extensiva l' ensenyansa de la escriptura de la nostra llengua, pero en bona lley, sense enfarfegar el sistema ortogràfic d' estranyesas de mal gust y d' innovacions ridículas, las més de las vegadas de pura inventiva en alguns que volen significarse ab estrambòtichs signes.

L' autor del present fascicle usa la gramática més corrent, la més acceptable, la més fácil dintre la tessitura literaria; no es vulgar, pero tampoch es exòtich, estrany ni encarcarat. El catalá del Sr. Monjo es el catalá més admissible.

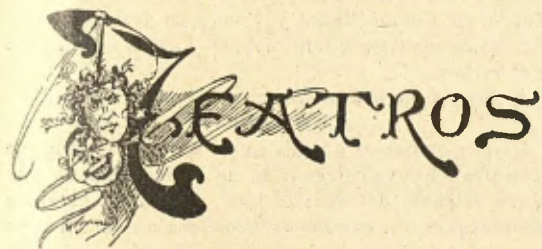
Val la pena de que tots els que desitjan practicarse un xich ab l' escriptura de nostre idioma, llegeixin el llibre, que sols val una pesseta.

LO COMTE GARÍ, XXV de las cansóns populars catalanas que ab éxit creixent publica 'l "Cansoner Popular." Aquesta també es interessantíssima per la munió de notas folk-lòricas que conté.

L' avalora un bonich dibuix de O. Junyent, de líneas ben simpáticas.

Cada exemplar 10 céntims en son dipòsit de la Rambla de las Flors, n.º 11.

ARXIVER.

LICEU

El diumenge passat tingué lloch l'última funció de la curta y tan poch atractívola temporada d'òpera.

Cinç obras ens han ofert, y d'ellas, n'han sigudas tres inadmissibles, *Tosca*, *Tamhåuser* y *Mefistófele*; una de passadora, *Gioconda*, y una de bona, *Aida*.

Ab la *Gioconda* s'hi lluhí de debó la Sra. Bonaplata.

En el *Mefistófele*, si hi hagués hagut un altre tenor y un altre baix, hauría estat mes equilibrada la senyora Carrera, qu'es la que ho feu millor.

En la *Aida* s'ha de citar en primer terme á la Srta. Carrera que feu una protagonista de cos enter, y després á la Lavin, que procurá fer tot lo possible pera no estar malament al costat de la Carrera. En Blanchart, en Rossato, y en Palet executaren sos respectius papers molt be, especialment en Blanchart; en Palet sens esser una nota brillant en el conjunt, desemnyá la part de *Radamès* bastant bé, ja qu' es en l'únich paper que l'havém trobat relativament be per adaptárseli millor á sas facultats.

La direcció del Mtre. Goula, bon xich convencional, á raços ensopegada, y procurant enlluhernar, ab efectes d'aquells que li son propis, gayre-bé sempre.

El coros dolents... y sens principis ni educació musical.

La direcció escènica... 15º sota zero.—J. B.

ROMEA

Passém balans de las obras darrerament estrenadas. Tenim *El Regiment de Malgrat* molt mogut, plé de xistes, ensopegats els uns y mansoys els altres pero ab un assumpto exòtich pera la escena catalana, hont sempre 'l militarisme hi resultarà transplatat com una *pochade* francesa. *Las bodas d' or*, idili ben comensat, pero mal desenllasat precisament perquè d'aquí havia d' arrencar l' obra ò be terminar ab una escena de cos enter que hi cabia perfectament. *Un condemnat á mort*, joguina entretinguda. *Las flors del desert* que no resulta res, ni resolt res, ni te consistencia mes que pera un esbós de drama ò comedia, y de la que n' parlarém mes endevant després d' haver llegit un' obra d' en Grenet-Dancourt que segons s' ens diu tè un argument molt semblant al de *Las flors del desert*, y per ultim *Els Jochs Florals de Canprosa*, sátira estrenada avans d' ahir, de quina també 'ns ocuparém en el vinent número.

Se preparan els estrenos de una joguina cómica d' en Rovira y Serra *Una modelo* y del drama *Sol ixent* de nostre company en Pous y Pagés.

TIVOLI

Del gran número d' obras que la companyia que actúa en aquest teatro ha representat, la que mes ha cridat l' atenció de nostre públich es la hermosa sarsuela del mestre Vives, *Don Lucas del Cigarral* per guardar encara d' aquesta obra la bona impressió que vá produhir al estrenarse fá dos anys en el propi teatro.

La majoría dels artistes que hi han prés part l' han representada ab carinyo; unicament hem trobat que 'l baix encarregat del paper de *Don Lucas*, exagera el personatge fentlo decaure á la categoria de bufón.

Nostre folletí

Ab el present número repartim el **PLECH SEXT** de la preciosa y popular novela de costums del nostre temps

LA PAPALLONA

original del eminent novelista catalá

Narcís Oller

nova edició esmeradament corretjida per l' autor y seguida d' un judici crítich del célebre novelista francès **Emili Zola**.

Com haurán pogut veurer nostres estimats llegidors, aquesta nova edició de **LA PAPALLONA** ha sigut comensada ab las mateixas bonas condicions tipogràficas qu'hem empleat pera 'l genial poema del ilustre poeta **Jacinto Verdaguier, CANIGO**, y aixís mateix al final de la novela donarém el retrato del autor, y unas luxosas tapas.

Al propi temps en plau adelantar la noticia de que tením també en cartera, pera seguir á **LA PAPALLONA**, un llibre del genial poeta

Apeles Mestres

titulat

CANSONS

que ha deixat ja complertament llest son eximi autor.

Aquells de nostres suscriptors que tingan dret á adquirir las hermosas **tapas** pera la encuadernació del **Canigó**, poden passar á recullirlas en nostra Administració.

Hem posat á la venda la edició luxosa de la genial llegenda pirenayca del temps de la Reconquista, **Canigó**, del gran poeta mossén Jacinto Verdaguier, publicada en la nostra «Biblioteca literaria.»

Aquesta preciosa obra se ven únicament en l' Administració de CATALUNYA ARTÍSTICA, en la Llibrería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, en els kioskos «El Sol» situats en las Ramblas d' Estudis y del Mitj, y «El Sigle» del Passeig de Gracia, en quins llochs no 's cobra comissió per la venda dels exemplars, cedintla tota al eximi autor de la superba llegenda.

SUSCRIPCIÓ PÚBLICA

destinada á aumentar els ingresos pera 'l Monument á FREDERICH SOLER, quals donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objecte de donar á la suscripció carácter popular.

De las cantitats recaudadas se'n farà entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

Suma anterior: 34 ptas.

D. Pere Comas Banús (S. Sebastián): 1 pta.

Total: 35 ptas.

Continúa oberta la suscripció en la Redacció de CATALUNYA ARTÍSTICA.

Mossén Jacinto Verdaguier

Afortunadament la gravetat de la malaltia de nostre gran poeta desapareix de dia en dia d'una manera franca, fent esperar que 'l ilustre malalt entri aviat en plena convalescencia, lo que celebrarem de tot cor.

De Sitges, ens envían una alocució firmada per distingidas personalitats d' aquella hermosa vila, dirigida al vehins y forasters, á l'objecte d' aixecar un monument al que 'n fou fill predilecte, el patrici doctor Robert.

Trobém altament noble la iniciativa dels firmants y voldriam que l' éxit coronés dignament el seus lloables propòsits.

Forem invitats pe 'ls admiradors del eminent patrici Dr. Robert de la població de Valls, á concórrer als funerals solemnes que varen tenir lloch dilluns passat á 'n aquella ciutat per l' ánima del sabi mort, pero ens fou impossible assistirhi, per més que la nostra voluntat hi era.

De totas maneras agramim la invitació enviant als organitzadors de tan hermós acte la nostra més coral adhesió.

Se sab, per ara, qu' entre 'ls autors llorejats en guany en els Jochs Florals que se celebrarán el vinent diumenge, s'hi contan el nostre estimat amic y company l'Antoni Bori y Fontestá que ha obtingut els premis dels Ajuntaments de Tarragona y de Sarriá per sas composicions *La Rosius* (prosa) y *Al cim de la montanya* (poesia) y además dos accéssits, un á la Flor y l'altre á un premi ordinari.

Han sortit també guanyadors de premi en Joaquim Ruyra, en Claudi Planas y Font y en Joseph Carner per sas respectivas composicions *Jacobé*, *De la vida y Parellas*.

A tots els enviém nostra enhorabona.

Diumenge passat á la nit en el "Centro Angélico de Hostafranchs" va estrenarshi un melodrama en tres actes, original del senyor Jané, titulat *La herencia del marqués ó el castigo de Dios*, que no sabém si va agradar ó no per havernos sigut impossible assistirhi.

Estimém de totas maneras l'invitació que se'ns va dirigir pera tal acte.

Nostre estimat company en Pompeyo Crehuet se troba ja mellor de la enfermetat que l'ha aqueixat darrerament.

Ho celebrém moltíssim.

Nostre volgut amic el director de la Banda de la Casa de la Caritat, l' Eussebi Guiteras, ha organitzat pera la nit del día 7 vinent, una sessió pública al objecte de donar á coneixer música seva, que tindrà lloch en el local del carrer de la Canuda, n.º 31.

En dita sessió s'executarán entre otras las següents composicions musicals del mestre Guiteras: *Marxa solemne*, per la Banda de la que n'es director; *La enamorada*, cansó catalana; *L'aden del desterral*, barcarola; *Cant del orje*, lletra del gran poeta mossen Cinto Verdaguier, quintet de corda y piano; *L'apléch de Farnés*, sardana premiada en nostre primer Certámen Literari-Musical del any passat; *Non... non...* cansó de bressol; *La platja de Riells*, sardana; *Las Rosellas y Enfilall*, gran fantasia á solo orquesta, coro y banda.

A jutjar per la demanadissa que 's fa d' invitacions es de creurer que l' acte estarà molt concorregut.

Segón petit Concurs de "Catalunya Artística"

S' ADJUDICARÁN TRES PREMIS EN METALICH:

Primer: VINTICINCH PESSETAS al autor del millor cuadro en prosa, de regulars dimensións, sobre costums de montanya ó de ciutat indistintament, de carácter sério.

Segón: QUINZE PESSETAS al mes xamós cuadret en prosa, humoristich de bon género.

Tercer: DEU PESSETAS al diálech literari, també en prosa, quin assumpto 's deixa á elecció del autor; podrá esser festiu ó sério.

Els autors que hi concorrin, deurán amotllarse á las següents condicións:

Tots els treballs deurán esser ben inédits y els assumptos propis pera ilustrar.

El Jurat Calificador se reserva el dret d' adjudicar els Accéssits que crega de justicia.

Els cuadros literaris, s' anirán publicant per rigorós ordre d' adjudicació; primer els que hagen obtingut els Premis, y després els que hagen sigut mereixedors dels Accéssits.

Una vegada publicat el **VEREDICTE** no podrá cap autor fer us del seu treball fins tres mesos després d' haverse publicat en el nostre periodich.

Tots els treballs haurán de venir sense firma, acompanyats d' un pléch clós que continga el nom del autor, com es costum en tots el concursos literaris.

No s' admetrán las composicions que vingan firmadas ab pseudónim.

El plasso pera l' admissió dels treballs demanats, se tancarà per tot el día **18 del present mes de Maig**.

Forman el Jurat Calificador: **D. Narcís Oller**, **D. Joan Pons y Massaveu**, **D. Emili Vilanova**, **D. Raymond Casellas** y nostre Director **D. J. Ayné Rabell** á qui deurán dirigirse tots els treballs, en la Redacció del periodich, Raurich, 20, pral.

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL·LUSTRAT D'ARTS Y LITERATURA

Redacció y Administració: — Raurich, 20, principal. — (Hi ha bussó á la porta.)

DIRECTOR: **J. AYNÉ RABELL**. — ADMINISTRADOR: **BARTOMEU LLURÓ**

EN SOS NÚMEROS ORDINARIS PUBLICA:

16 planas de text degut als millors prosistas, poetas y crítichs regionals. — 8 de folletí literari. — Gravats y dibuixos de notables artistas.

Confecciona sovint números extraordinaris.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas. — FORA, mitj any 4 pessetas.

EXTRANGER un any 12 franchs. — NÚMERO CORRENT, 15 céntims. — NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims

CATALUNYA ARTISTICA
LA FESTA DEL SOMATENT DE SANT MARTI

1. Entrada á la fábrika d'en Ricart hont tingué lloch la festa.—2. Preparant l' altar pera la missa de campanya.—3. Las autoritats anant á pendre sitial.—4. El Somatent armat ohint la missa.—5. El Bisbe de Solsona benehint la nova bandera del Somatent.—6. El Somatent preparantse pera la revista.

(Instantaneas de nostre col·laborador artístich en Pere Reig)